

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Bunavestire

Martie e luna sfintei Fecioare Maria. In fiecare anotimp a închinat creștinătatea istorică anumite zile de prăznuire pentru binecuvântata Marie «cea plină de dar». Praznicele Ei principale sânt: Nașterea, Intrarea în biserică, Bunavestirea, Adormirea.

Bunavestirea care se prăznuiește în fiecare an la 25 Martie, reamintește credincioșilor cultul istoric al creștinătății închinat Născătoarei de Dumnezeu. Ea ocupă locul cel mai înalt, de-asupra tuturor creaturilor, în planul dumnezeesc pentru răscumpărarea neamului omenesc. Sfânta fecioară Maria a fost vasul cel ales al harului dumnezeesc. Chiar și fără alte merite, pe care Ea le are pentru noi, singur acela de a fi cooperat la realizarea tainei Intrupării, ar fi de-ajuns pentru justificarea cultului Ei la toată creștinătatea.

Însă cultul acesta mănecă din două premise unanim recunoscute.

Înainte de toate, e harul lui Dumnezeu ce I-s'a descoperit prin salutul ingerului Gavriil. In toți sfinții lui Dumnezeu lucrează harul Duhului Sfânt în chip deosebit, însă prin toți se manifestă cu adevărat iubirea dumnezeiască.

Precum spune sfântul Ciril de Ierusalim despre ploaie: «Una și aceeași ploaie se pogoară pe pământ și totuși ea e albă pentru crin, e roșie pentru floarea de trandafir, purpurie pentru viorele și pansele și în toate culorile pentru fiecare plantă, ce crește din pământ; astfel că într-o formă este pentru palmier, și în altă formă pentru vița de vie. Dar ea în sinea sa este uniformă, identică cu sine, dar se adaptează după natura fiecăruia, care o primește și și-o însușește. Tot astfel și Duhul Sfânt, unul și uniform și nedespărțit în sine; împarte harul Său fiecărei ființe, potrivit vocii Sale.

Pentru unii se arată ca dar de înțelepciune; iar sufletul altuia îl lu-

minează spre prorocie; altuia îi dă putere de isgonirea dracilor; pe altul îl face destoinic de a lămurii senzului Scripturilor; pe altul îl umple de tăria caracterului; pe altul îl îndrumază spre milostenie; pe altul îl întărește spre înfrânare îngerească; pe altul îl crește spre jertfelnicie; variază felurilor de ființe ci totuși identic cu sine însuși», (Cateheza XVI).

Sfânta Fecioară e mai presus de toți sfinții lui Dumnezeu ca fiind: *cea plină de dar*, pentru că lucrarea Ei a fost cea mai însemnată și vocațiunea Ei divină a fost cea mai mare și mai deplină. Sfânta Marie a fost aleasă să poarte în pântec trupul Mântuitorului lumii. Ea a fost aleasă să-L nască, să-L crească și să-L povățuiască din leagăn și de-alungul anilor copilăriei și ai adolescenței până în pragul începerii activității sale mesianice. Ea a primit asupra Sa maximul de responsabilitate în raport cu grația divină.

Mandatul pe care l-a primit Ea a fost mandatul lui Dumnezeu și puterea Celui-Prea Înalt, Carele a umbrit pe sfânta Fecioară din Nazaret. Ea a devenit cea dintâi în neamul omenesc, pentru că Și-a aparținut Sie și mai puțin între toate ființele omenești, spre a se consacra misiunii Sale. Ea stă în locul de glorie cerească pentru că aici pe pământ n'a arătat nici o opunere ori stănjenerie Luminei dumnezeiești în arătarea ei pe pământ.

Pentru aceasta o binecuvintează toate generațiile pământului, după anticipata profeție îngerească: *Binecuvântată ești Marie, cea plină de dar, Domnul este cu tine, binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecului Tău, Isus!*

Preasfânta Marie este iubită de creștini, pentru că pe Ea a iubit-o Fiul Său. Dacă biserica este, precum înșasi susține, o familie, nu numai aici pe pământ ci și în cer, nimic nu poate împiedeca pe membrii ei să-I aducă

închinăciune și dragoste plină de bucurie, de oarece aici pe pământ și în cer a fost cea mai apropiată și mai iubită a lui Isus. El i-a arătat iubirea sa din leagăn și până în clipa cea mai de pe urmă a vieții sale pământiești.

Familia creștină se bucură de harul Maicii Domnului și mărește pe Dumnezeu nu numai pentru că Ea L-a născut și L-a crescut, ci și pentru suprema distincție și pentru răsplata mai presus de mintea și de înțelegerea noastră, pe care l-a dăruit-o Dumnezeu.

E o gravă eroare și mai ales o nespusă pierdere spirituală în tendința acelor direcții teologice, cari au socotit să distrugă substratul istoric al conceperii Cuvântului lui Dumnezeu. Majestatea Lui divină nu este scăzută prin nimic desfăcând-o de legătura Lui cu sfânta Sa Maică și cu ceata sfinților Săi apostoli. Preabinecuvântata Sa Maică ni L-a adus în lume și când Ea ar fi despărțită de El și Cultul Ei ar înceta, s'ar conturba însăși legăturile adevărate și reale dintre Mântuitorul Hristos și lumea, în care Ea L-a adus.

În eroarea aceasta gravă a căzut protestantismul, care în loc să o iubească, a tratat-o cu bănuială și cu impietate. Protestantismul a subminat prin aceasta însăși iubirea Mântuitorului Hristos, răpind religiei bucuria adorațiunii, caracterul sacramental, bogăția și noblețta simțirii cucernice. Protestantismul a secătuit sfintele Evanghelii de bucuriile învățăturilor lor și în locul iubirii dumnezeiești, în care e înfățișată Intruparea Domnului, a preferit concepția tiranică și arbitrară a dumnezeerii din fazele primitive ale concepțiilor biblice. Reformații au fost individualiști excesivi, cari au uitat adevărul că biserica este o familie, după modelul sfintei Familii din Nazaret. E o dovadă că protestanții au preferit să se adape din sângele de pe Muntele Carmilului, vărsat de falșii profeți decât să participe la nunta din Cana, unde Hristos a binecuvântat veselie nuntașilor,

la care a venit cu sfânta Maică și cu ceata apostolilor.

Greșelile părinților le ispășesc urmașii lor.

În ziarul: «Die Post» din Berlin, scriitorul Max Lungnickel a scris un articol la 19 Noemvrie 1919: *Ce-i lipsește bisericii evanghelice?* (Fr. Heiler: *Gottesmutter*, pg. 171).

Articolul începe așa: «Exodul din biserica evanghelică a pornit. Cetele din jurul lui Luther scad din zi în zi, în biserica noastră nu ne mai putem încălzi. Ce trebuie să facem spre a reține lumea ca să nu se îndepărteze dela noi? Trebuie să-i dăm căldura. Să readucem pe sfânta Maică Marie...»

Trebuie să o readucem. Să înflorescă din pietre reci ale bisericii noastre. Da, pe sfânta Maică a neamului nostru să o readucem. Și dumnezeescul Sebastian Bach să-i cânte cântările până ce se vor stinge razele soarelui și va răsări luna în acordurile lui.

Eu sânguesc întru întâmpinarea Ta, Maică curată și binecuvântată!

Cultul Maicii Domnului a pornit din răsărit și s'a extins în toată creștinătatea. Sfânta noastră biserică ortodoxă l-a păstrat întreg și neprihănit, ferindu-l de exagerările catolicismului apusean și de impietatea protestantă. O reunire a creștinismului nu se poate concepe fără cultul Maicii Domnului.

Cultul sfintei Fecioare și Maice Preacurate ne reamintește purerea caracterul sacramental al religiei creștine și că adevărul nu este un produs al rațiunii și al imaginației. Ea are la temelie o seamă de acte petrecute în spațiu și în timp.

Iar printre aceste acte istorice este și acela al Intrupării Domnului nostru Isus Hristos din sfânta Maică Sa, Maria. Regină a cerului este, pentru că pe pământ Ea a fost desăvârșita Roaba Domnului, instrument fără de prihană al operei, care a întrecut puterile omenești, mai minunate decât puterea de înțelegere a noastră.

T. Scorobeș.

* FOIȘOARA *

Viața religioasă a celebrului matematician francez Blaise Pascal

(1) de Dr. G. PREDA vicepreședinte al „Astrei”.

În „Larousse Classique illustré”, din 1922, se scrie că conversiunea religioasă a marelui filosof și matematician B. Pascal, este datorită unui accident și că acest accident i-ar fi provocat chiar anumite tulburări psihice (halucinațiuni).

Pentru a dovedi că viața religioasă a savantului francez, se datorește vocațiunii sale spirituale, la care se adaugă influențe persuasive și sugestive din mediul ambiant, este necesar să încep prin expunerea unor considerațiuni sau principii psihologice — acceptate de Pascal — și care vor face mai înțelese actele vieții sale religioase.

Câteva din principiile pascalene care privesc diferitele credințe

Noi știm că orice judecată sau raționament omenesc, exprimă traducerea în langaj și în acte, a unei senzații, a unei imagini simple sau compuse, cu un cuvânt a unei idei. Imaginea simplă fiind considerată ca suvenirul unei senzații, cea compusă ca o combinație de imagini simple, iar ideea ca rezultatul abstracției exercitată asupra imaginilor.

Cu cât o judecată se îndepărtează de o constatare venită prin simțuri (senzorială) cu atât pierde (pentru cei mai mulți oameni) caracterul evidenței, — și când vrem să ne convingem de realitate, ne imaginăm una din particularitățile cuprinsului ei, deci revenim la o senzație originală. Inteligența noastră — susține Pascal, — ține în ordinea lucrurilor inteligibile același rang pe care corpul nostru îl are în cuprinsul naturii. Nu trebuie — zice el, — să facem o aserțiune universală de cât numai prin enumerarea părților și cazurilor diferite.

Simțurile și rațiunea se susțin și colaborează. Prin rațiune se corijează iluzia,

se discerne halucinația și este de ajuns o singură senzație pentru a confirma sau infirma o judecată.

Credința în concluziile unui raționament se apropie, deci, de credința constatărilor senzoriale.

Gradul superior al evidenței adevărilor venite prin simțuri (senzorio-raționale) rămâne indicat prin cuvântul cunoștință, iar credința este rezervată pentru date, care ne vin pe alte căi.

Pascal a afirmat pentru cunoștințele noastre 3 principii: simțul, rațiunea și crezământul sufletesc (harism). Aceasta din urmă este o credință lăuntrică venită prin iubire. Ea este egală sau mai puternică ca cea venită prin simțuri. Pentru a nu o face să oscileze, Pascal susține că trebuie pusă în sentiment. El afirmă chiar, că principiile rațiunii sânt furnizate prin această simțire lăuntrică.

Noi știm că omul datorește sentimentului cele mai multe din credințele sale. Tot aceea ce ne vine dela oameni — zice Pascal, — credem de multeori nu prin o probă oarecare, dar prin simpatie sau agre-

ment. Credem deci ușor ceea ce ne place ca și aceea ce este conform cu inclinațiile, aspirațiile, dorințele sau preferințele noastre.

Incontestabil că există sentimente care înlesnesc pătrunderea ideilor religioase. Ele se prezintă cu două game principale: Una de venerație sau respect venit prin: frică, teamă, teroare etc., alta de admirare, confiență, extas etc. venit prin emoția tandră, iubire. Aceste două game se succed în umanitate.

Prin lipsa de verificare, prin lene sau slăbiciunea de a raționa, omul crede însă nu numai ce un altul îi argumentează, dar și ceea ce altul îi declară sau afirmă de adevărat (persuasie). Aceasta prin inducția că din moment ce un om a spus adevărul înainte, îl spune și acum. Sau dacă s'a prezentat ca un om savant și sincer, urmează ca și acum să fie savant și sincer.

Această credulitate poate fi justă, când se întrebuițează prudența. Pascal susține că poporul raționează cam în felul următor: Un lucru este posibil, el nu poate fi deci negat în întregime (în general), și cu atât mai mult poate fi

Conversiunea și băncile ardelen

Așezăminte întemeiate și crescute într-o epocă de asuprire națională, așezăminte izvorâte din «picătura de sudoare a țaranului, din banul văduvei, din îmbucătura trasă dela gură a măruntului intelectual», au săvârșit, pe pământul din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș, o mare operă filantropică, națională și culturală, de care mulți frați de-ai noștri de peste munți nu au, nici astăzi, decât nedeslușite și chiar greșite cunoștințe.

Prea puțini dintre acești frați iubii știu că din economiile depuse la băncile acestea românești s'au înființat și susținut școale și biserici, institut culturale și filantropice, ziare și alte publicații, și că timp de șasezeci de ani mii de hectare din pământurile din partea locului au trecut în mâinile țaranului băștinaș numai și numai prin mijlocirea băncilor noastre.

Datele statistice apărute (mai nou în broșura „Capitalul național din Ardeal” de I. Olteanu, Sibiu, Tip. Dacia Traiană), arată clar și precis însemnătatea nediscutabilă a băncilor românești în viața poporului din toate aceste provincii.

Dar să vorbească, la rândul lor, cotele filantropice naționale datorite de băncile românești ardelen de la fondarea lor și până azi. Inșirăm câteva: **Albina, Sibiu, cu un capital social de 100 milioane, a donat în scopuri filantropice, culturale și naționale, rotund 91 milioane Lei;**

Andreiana, Rășinari, cu un capital de 3 milioane, a donat în aceleași scopuri, peste trei milioane treisute de mii Lei; **Auraria, din Abrud, cu un capital de un milion, a donat mai mult de două milioane patrusute de mii Lei;**

Corvineana, Hunedoara, cu 6 milioane capital, a dăruit peste zece milioane Lei;

Crișana, Brad, cu un capital de 10 milioane, a donat mai mult de 8 milioane Lei;

Decebal, Deva, cu un capital de 5 milioane, a dăruit rotund 2 milioane șase sute de mii Lei;

Doina, Câmpeni, cu un capital de un milion, a dăruit 983 mii Lei;

Economul, Cluj, cu un capital de 10 milioane, a donat 5 milioane 369 mii;

Furnica, Făgăraș, cu un capital de 10 milioane, a donat 2 milioane 446 mii;

Olteana, Viștea de jos, cu un capital de un milion, a donat rotund un milion și jumătate Lei;

Patria, Blaj, cu un capital de 10 milioane, a donat peste 5 milioane Lei;

Silvania, Șimleu, cu un capital de 3 milioane, a donat 3 milioane 637 mii;

luat în considerare, cu cât poate avea anumite efecte veritabile.

Negreșit că noi credem, fiind că vroom să credem, dorința și voința nu sânt decât o etapă a dragostei pusă în acțiune sau în mișcare.

S'au adus poate acuzări injuste lui Pascal, atunci când susținea că opiniile sânt primite în suflet prin înțelegere și voință și că voința este principalul organ al credinței.

Lucrurile sau faptele se pot prezenta — zice Pascal — adevărate sau false, după fațeta prin care privește cineva. Depinde deci de acel cineva să-și aleagă fațeta. În „gândirile” sale Pascal apelând la înțelegere și logică, arată — după el, — fațeta bună care poate îndrepta pe cineva spre credința în Dumnezeu.

Se mai admite o formă de credință venită prin sugestibilitate și care, prin opoziție cu cea venită prin persuasiune, caută să se impună minții în un mod mai forțat. Sugestia ideilor, sentimentelor este astăzi de altfel așa de curentă, încât trece neobservată în cele mai multe cazuri.

Obșnuința încă — zice Pascal, — poate aduce probe sale. Ea antrenează spiritul fără multă gândire. Pentru a par-

Bănci mici, (ca Zărândeana din Băița, Strugurul din Pianul de sus) au făcut de asemeni donațiuni mai mari decât modestul lor capital social.

Cele 57 bănci românești din Ardeal au donat, în scopurile amintite, 208.266.703 Lei, — pe lângă alte ajutoare bănești, jertfite pentru susținerea școalelor noastre prigonite de stăpânirea străină apusă.

Proiectul de lege, pentru conversiunea datorțiilor, ar trebui, prin urmare, să răsplătească vechile așezăminte și să le facă posibilă continuarea lucrării în interes superior obștesc, — dar nu să le facă să dispară, poate sub cuvânt că «maurul și-a împlinit datoria, maurul poate pleca!»...

În fața proiectului de lege a conversiunii, Asociația institutelor românești de credit din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș, «Solidaritatea», și-a făcut datoria arătând în ce fel și chip se pot învinge greutățile prezentului.

Se va vedea în curând dacă generația de după război din România Mare a înțeles sau ba cuvântul ei lămuritor și românesc.

În cazul negativ: fapta sugrumării institutelor noastre de credit nu s'ar mai putea numi greșală, — scrie un prea distins gazetar al capitalei, — ci ea se numește crimă de les-naționalitate.

Din desbaterile parlamentare

— Cuvântul Părintelui protopop Gh. Oprean —

În ședința de Miercuri, 7 Martie 1934, a senatului, a luat la sumăr cuvântul P. C. Sa protopopul nostru paroh, din D. Sânmărtin, Gheorghe Oprean, cu privire la unele afirmațiuni făcute de dl senator Iosif Sándor, din partidul maghiar, care în ziua precedentă — spune oratorul — și-a permis, în calitate sa de senator, să califice pe români drept șoviniști și să-i amenințe cu irendentismul unguresc.

Dl Iosif Sándor, voind să rectifice, întreprinde zicând senatorilor:

„Dl. eu am spus că românii sânt buni, dar preoții români sânt răi”.

Continuând, părintele Oprean arată cine era dl grăitor de rău al preoțimii noastre, domnul Sándor, ca președinte al celei mai șoviniste societăți EMKE din Ardeal. Astăzi dl președinte dela EMKE, își permite să ne facă șoviniști pe noi români, în special preoțimea lor, atunci când numeroase slujbe, în țara noastră, sânt deținute de elementul maghiar chiar în dauna celui românesc, — atât de tolerant față de minoritățile acelea, care se bucură în țara aceasta de toate libertățile bisericești, școlare, ziaristice...

Vorbitorul amintește dureroasele constatări pentru români, făcute de curând și în cameră, și cere urgentă îndreptare, legalitate și echitate pentru toți. Termină, în calde cuvinte, cu un avertisment îndreptățit, în deosebi către stâlpii pe care se rezimă țara și neamul. Oratorul a fost viu aplaudat.

veni să crezi prin obișnuință, trebuie să faci ca și cum ai crede, trebuie să te oferi credinței și să execuți practicile religioase, care prin repetiție și cu timpul pot să te conducă la un rezultat satisfăcător. Prin aceasta se aplică fenomenul cunoscut sub numele de autosugestie.

Din cele expuse mai sus, reese că ideile religioase se instalează în spirit prin: obișnuință, sugestii, afirmări (persuasiuni), sentimente, dar și prin o vocațiune sentimentală, o intuiție particulară acordată de Dumnezeu (harism). Acest darism constituie adevărata credință ce se diferențiază de toate celelalte credințe sentimentale.

În această vocație religioasă joacă rol principal, pe lângă intuiție prin simțuri, și un aprior divin.

Sentimentul de iubire sau de teamă, persuasiunea și sugestia etc., nu fac decât să întărească această vocațiune, adaptând-o cât mai bine spiritului religios.

Se înțelege dela sine că în cele ce urmează, cu privire la viața religioasă a lui Pascal, nu voi aduce în discuție existența dumnezeiască. Această problemă o cred nediscutabilă câtă vreme omul de știință este convins, că celula creierului nostru nu pare construită să conceapă și să rezolve: infinitul, eternitatea, materia eternă,

Probleme, fapte, comentarii

Dela Asociația clerului „Andrei Șaguna”, secția protopopiatului Sibiu. În zilele de 15 și 16 Martie a avut loc întrunirea preoților din protopopiatul Sibiu. În cursul acestor două zile s'a desfășurat într-o caldă atmosferă un select și bogat program teologic-practic. Preoțimea strânsă în număr complet, a discutat metodele de păstorie în legătură cu nevoile actuale: repausul duminical, postul și dansurile, organizarea tineretului prin biserică, grija de servitori, problema sectelor, divorțurile, schimbul de preoți, școala duminicală, ședințe religioase și alte chestiuni au format centrul acestor preocupări. Președintele despărțământului protopresbiteral E. Cioran, a avut marea bucurie de-a constata că preoții și-au comunicat cu toată sinceritatea roadele culese ca fruct al diferitelor asociații religioase.

În cadrul aceleiași conveniri frățești și-a expus prof. Dr. I. Hradil instructiva prelegere: „Procedura în procesele matrimoniale”. Fiecare afirmație a fost potrivit exemplificată, iar discuțiile libere pe care le-a îmbiat în legătură cu diferitele necesități de ordin pastoral, au însuflețit în mod deosebit cercul preoțesc.

Un alt punct al programului a fost meditația prof. Dr. N. Neaga, bazată pe avertismentul dumnezeescului evanghelist Ioan: „De zicem că păcat nu avem, ne înșelăm singuri, și adevărul nu este întru noi”. Problema păcatului a format centrul expunerii, cuvântătorul a început prin a descrie firea intimă a omului, arată în ce constă chipul și asemănarea omului cu Dumnezeu, cum ia naștere păcatul care nu-i o patimă primitivă, insistă asupra mărimei și asupra efectelor ucigătoare ale păcatelor...

Elementele divine pe care le poartă în sine creștinul și care dau individului curajul de a activa independent de pornirile impetuoase ale materiei, au format partea a doua a meditației.

A urmat apoi mărturisirea, mijlocită de veteranul părinte Isaia Popa, și de cucernicii preoți Boiu și Roșca.

A doua zi, adunarea ia parte în corpore la slujba divină, după care află loc împărțășirea cu nemuritoarele taine. Meditație ocazională a rostit preotul G. Secaș. Prezența în mijlocul preoților a I. P. Sf. Mitropolit Nicolae a dat un nebanuit avânt de pietate atmosferei. În urma acestei reconfortări sufletești, a luat sfârșit convenirea celor hotărâți a servi cu deplină credință pe Mântuitorul lumii.

„Viața Ilustrată”, revistă de familie, apare lunar sub auspiciile „Frăției Ortodoxe Române”, secția Sibiu. Abonamentul anual 200 lei, pe o jumătate de an 100 lei, cu numărul 20 lei. Redacția și administrația: Sibiu, Academia teologică Andreiană. Director profesorul Nicolae Colan, rectorul Academiei teologice.

mișcarea perpetuă, etc. cu atât mai mult deci Divinitatea.

Pot spune însă că știința, care caută să desoculteze atâtea probleme metafizice, ajunge să recunoască existența forțelor supraomenești, și cu cât se pătrunde mai mult în aceste probleme pe cale rațională, cu atât se evidențiază multiplicitatea cauzelor extrasenzoriale și se face mai dificilă demonstrația numai pe căile senzorio-rationale.

Toate credințele, și deci și cea religioasă pot trece (în condițiile expuse mai sus) dela un om la celalalt. Se înțelege că această contaminare de idei și sentimente este cu atât mai ușoară, cu cât pe de o parte terenurile individuale sânt mai pregătite pentru a primi credința, iar pe de alta cu cât mediurile în care trăiesc indivizii, sânt mai virulente sub raportul religios.

Odată aceste generalități expuse, îmi propun ca din întreaga viață a lui Pascal, din numeroasele studii întreprinse asupra activității sale să descriu numai câteva însemnări din viața religioasă, în care se va vedea aportul individual religios înscut al personalității sale cu influențele din mediul social și familiar care au putut întări acest aport.

Am așteptat cu inima îndoielnică apariția întâiului număr, pentru îndrăzneala de a porni un lucru cu totul nou, într-o vreme, când atâtea întreprinderi cu trecut se topesc de arșița nepăsării, ce a pus stăpânire pe suflete.

Din darul lui Dumnezeu și din devotamentul oamenilor, ce-și risipesc cu dărnice energie vieții prin scris, am avut și avem reviste de cultură creștină, reviste de înaltă valoare literară, și reviste pentru familie, cu adânci reperucțiuni. Dar realizarea de acum nu e numai o revistă literară, ci vrea să fie un nou factor de educație publică, în duh ortodox și românesc, în armonie cu vechile tradiții frumoase de credință religioasă luminată și de sănătoasă rezistență morală.

Am desfăcut învelișul de hârtie cu emoție și cu gândul înălțat spre Domnul în rugăciune: să se bucure sufletul meu de noul oaspe! Și mi-a tresărit inima cu voioșie. Coperta grăește simbolic de religie și artă, de sufletul creștinesc și românesc al neamului. Înfrățesc veștita mănăstire Curtea de Argeș, cu tradiția ei dăoasă și cu comorile ei de amintiri vechi și mai proaspăte.

Cu mângăierea și cu pietatea cu care te oprești în fața unui măreț lăcaș dumnezeesc, am deschis întâia pagină, ca să întâlnesc, în chip firesc, arhierasca binecuvântare a Înalt Prea Sfințitului nostru Mitropolit Nicolae, Pornea doar la drum un crainic nou, să aducă răspuns la întrebările mari ale existenței, o normă sigură de orientare asupra valorilor vieții și a ierarhizării lor, între împrejurările sbuciumatei vieți de astăzi; să răspândească lumina concepției creștine asupra diferitelor probleme, pe cari le agită timpul nostru... În câteva cuvinte ale Înaltului păstor se conturează programul revistei.

Directorul ei scrie o „Predoslovie”, mărturisindu-și gândul ce-l ispitesc de multă vreme: de a scoate o revistă pentru familia ortodoxă. Era una din arzătoarele necesități în îndrumarea vieții sociale spre lumină senin, pe care l-au acoperit norii plumburii ai unei greșite concepții de viață, lipsită de înțelegerea rostului ei adevărat.

Să nu se întrebe nimeni: cum vine un celibatar să scoată o revistă pentru familie și un călugăr să recomande răspândirea? Suntem și noi fiii unor familii, am trăit și noi bucuriile vieții familiare cu părinți și frați. Și avem o experiență. Cu slujba noastră suntem aproape de înțelegerea rostului vieții familiare, dela care așteptăm să dea cetățeni vrednici patriei de pe pământ și cetățeni ai împărăției din cer. Și mai presus de smerita noastră înțelegere stă experiența de 20 de veacuri a bisericii, pe care o slujim, mai bogată și mai neînșelătoare experiență, și decât a celor mai vârstnici și mai distinși soți de căsnicie. Viața familiară are atâtea laturi delicate, atâtea interese individuale, pe cari uneori le observă mai bine, le vede mai clar și le apreciază mai drept unul, care nu e prins în horă, și nu judecă preocupat.

Revista, ce a intrat în Martie în casele intelectualilor noștri, se bizue cu încredere pe distinșii „voluntari ai misionarismului creștinesc”, înrolați în slujba operei de renaștere religioasă și de reculegere națională, la care s'a angajat „Frăția Ortodoxă Română”. „Viața Ilustrată” va fi organul de publicitate închinat aceluiași țințe ale asociației, „va căuta să pogoare duhul credinței strămoșești în viața particulară și obștească a neamului, să zidească, prin pilduire și îndrumări, caractere creștinești și românești din fiii neamului nostru. Ea vrea să fie o revistă creștină în care să se găsească hrană pentru

suflet și desfătare pentru ochi — și tata și mama și copiii”.

Iată ce vrea să fie „Viața Ilustrată”. Articolele din paginile primului număr stau mărturie bună și dau chează. Se cade să amintesc în această rubrică a „Telegrafului Român”, zestrea frumoasă a celei mai tinere, ce apare sub aceeași îngrijire părintească, măcar cu titlul și autorul lor: Pe linia tradiției — *Biserica și Națiunea*, semnat N.; Sub semnul lui Șaguna — *Scrisoare a P. S. Sale Episcopul Roman al Orăzii*; Cuvinte părintești — *Familia în slujba tradițiilor neamului*, de P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului; Dela prieteni — *Urare în versurile lui Grigorie T. Marcu*; Teatru — *Cerurile spun, mister creștin ortodox de profesorul Victor Papilian*; Vine — *Primăvara furișându-se tiptil, în poezia lui Ioan Al. Bran-Lemeny*; Galeria marilor români — *La moartea lui Vasile Goldiș, strălucitul prinos de închinare pioasă a lui Octavian Goga*; Să nu uităm de... *Sănătatea sufletească, scris de protopopul Dr. Ștefan Cioroianu*; Un mare mecenat — *Emanuil Gojdu, de Dr. Dumitru Stăniloae*; Precursorii — *Din trecutul revistelor de familie, de Horia P. Petrescu*; Medici celebri — *† Profesorul Dr. I. Cantacuzino, de Dr. Gheorghe Preda*; Vlăstare ale bisericii — *«Frăția Ortodoxă Română», de Tr. Scorobef*; Viața studentească — *Tineretul și Frăția Ortodoxă, de V. Coman*; Innoiri — *În Germania și la noi, de Grigorie T. Marcu*; Virina cărții — *Cronica literară, semnată de Petre Drăghici și L. Bologa, despre Doctorul Taitun de Gala Galaction, Cataclismul anului 2000 roman de D. V. Ienciu, Jean Bart (Eugen Botez): Europois, roman; Ce s'a întâmplat în Februarie, la noi și la alții și în sfârșit: Dela lume adunate — Viața veselă.*

Cu acest bogat material, însoțit de potrivite clișee în text, revista se impune să fie îmbrățișată cu dragoste nu numai în familia preotului, ci maica preoteasă să-și facă o datorie de onoare de a o duce în casa intelectualilor din sat, și chiar a fărâșilor frunțași cu oarecare cultură și dragoste de carte.

Hristos Domnul va răsplăti cu harurile sale osteneala celor ce vor împărți această pâine de viață la cât mai multe suflete, înfometate de o sănătoasă hrană spirituală. Arhim. Policarp.

Glasuri de presă despre noua revistă de familie, apărută sub auspiciile comitetului F. O. R. secția Sibiu:

„Ardealul e chemat să aducă în colectivitatea românească un puternic suflu de regenerare religioasă. Oastea Domnului, care a răscolit păturile țărănești, aprinzând o vâlvătaie duhovnicească, ce merge crescând și involburând tot cuprinsul țării; F. O. R., care a sunat trâmbița de deșteptare, și a mobilizat, cu un răsănit neașteptat, cohortele intelectuale. Toate aceste fenomene, pun Ardealul în linia neclintitei sale tradiții, care a identificat întotdeauna națiunea cu biserica — după cum a spus chiar M. Sa Regele, în cuvântul adresat Episcopului de Caransebeș, la ceremonia investiturii. Noua revistă va fi o armă mai mult în slujba cuvântului Evangheliei, care ne cheamă la o viață creștină, conștientă și luminată.

Primul număr, pe Martie, ne făgăduiește o revistă serioasă de familie. Insuși I. P. S. Sa Nicolae, Mitropolitul Ardealului, are câteva cuvinte de încurajare și-i dă înaltul Său sprijin, atât moral cât și material, tipărindu-se revista în tipografia Arhidiecezană, în condițiuni tehnice admirabile și de sigur extrem de avantajoase, deoarece directorul ei a putut fixa abonamentul anual la modesta sumă de 200 Lei, ceea ce ar trebui să-o facă accesibilă tuturor familiilor din pătura intelectuală.

(Renașterea, Cluj, 18 Martie 1934).

Cu toate că revista se recomandă de sine, totuși insistăm pe lângă preoștii noștri să nu se lipsească de acea-

stă publicațiune literară mult folositoare pentru toate trebuințele lor sufletești; deasemenea intelectualii români ortodocși sunt rugați a sprijini acest rod cultural ce a răsărit din înfrățirea intelectualilor ortodocși români din Mitropolia Ardealului.

(Legea Românească, Oradea 18 Martie 1934).

„Viața Ilustrată” împlinește o mare lipsă în galeria revistelor lunare, cari apar le noi și anume: revista de familie. Până acum familia română și creștină a fost lipsită de o publicație, care să-i aducă lumină, pace și bucurie. Astăzi avem și aceasta dragoste, în casă. — o revistă bună, elegantă și excepțional de frumos redactată și înfrumusețată, pentru familie și prosperarea ei. Credem că nu va lipsi casă de preot și învățător român, care să nu se aboneze la «Viața Ilustrată». După ei toți intelectualii, și mai ales membrii FOR-ului, au o datorie de conștiință, ca să sprijinească strădania exemplară a sibienilor, care și-a găsit expresie în inițiativa fericită și în direcția competentă a rectorului Nicolae Colan.

(Biserica și Școala, Arad, 18 Martie 1934).

Numai atâția? — La discuțiile parlamentare de până acum, nu greșim cu mult dacă spunem că n'am semnalat decât doar două glasuri cari și-au adus aminte de biserica și de religie. Unul este cuvântarea la mesaj a dlui profesor Dr. V. Loichită, senatorul universității din Cernăuți, care a cerut mai multă grijă pe seama bisericii, cel mai important factor de echilibrare socială, iar al doilea al dlui deputat cuzist G. Cărlan care a cerut să se introducă în școlile de arte și meserii religia ca materie de învățământ.

Intrebăm: Numai atâția fii devotați are biserica? Numai atâția oameni politici înțeleg să se preocupe și de consolidarea morala a statului? Ce fac, mai ales, parlamentarii preoți cari stau în strânse legături cu biserica? Toate categoriile profesionale din parlament se strâng în grupuri pentru apărarea intereselor profesiei lor. Ce fac oamenii bisericii din parlament? N'au decât interese personale? Și... ne-am permise să punem o sfioasă întrebare și membrilor FOR-ului: În parlament își uită de această calitate?

Un mirean intelectual despre biserica și adunările eparhiale. — *Ecouri de justă apreciere a operei pe care o realizează biserica ortodoxă în statul român, găsește dl I. Gigurtu în articolul «Educația sufletească și statul», publicat într'un număr al revistei «Libertatea» al cărei director este.*

Mirenii noștri frunțași încep să-și deschidă ochii sufletului și să vadă în semnătatea bisericii pentru cultivarea sufletelor și înfrumusețarea lor cu podoabele virtuților, cari rămân valorile de temelie în orice timp, cu toată oarba sau superficiala negare a lor în timpuri de zăpăceală cum e al nostru.

Dl ing. Gigurtu, directorul societății Mica, un spirit de distinsă calitate, cizelat de-o aleasă și bogată cultură, este unul din falanga de avangardă a acestei mișcări de reapropiere de biserică. Articolul este un strigăt către conducătorii statului, un strigăt către opinia cultă a țării: «Biserica este azi singurul loc de refugiu unde n'a pătruns nebunia vremii». «Statul dacă e conștient de mîrea lui și nu se lasă târât de ideologia oamenilor bolnavi sau interesați, trebuie să înțeleagă că biserica este stâlpu lui de rezam cel mai solid, care, aducând aportul cel mai de temei pentru menținerea lui, este în același timp organizațiunea cu pretențiunile cele mai mici».

Prețioasă este mărturisirea dlui Gigurtu despre împrejurările cari i-au scormonit straturile adânci ale sufletului și i-au luminat privirea spre orizonturi până atunci obscure: «M'am pomenit adus de împrejurări să ajut întărirea bisericii ortodoxe într'o regiune din Ardeal și ca un act de recunoștință (există toțișii), am fost ales membru în adunările eparhiale ale arhiepiscopiei Sibiului. Am luat parte, pentru prima oară în acest an (1933), la una din asemenea adunări, care a început cu o slujbă bisericească

făcută de I. P. S. Arhiepiscop și Mitropolit, Dr. Nicolae Bălan, în mitropolia Sibiului; slujba, urmată de o predică pătrunsă de credință, deschiderea adunării în chiar localul mitropoliei, apoi adunările propriu zise, m'au impresionat adânc. Scos, din făgașul ocupațiilor mele, atâtea impresiuni noi au dat curs liber imaginației și, în cursul desbaterilor, la care n'am participat direct, gândul meu a fost asaltat de marea problemă religioasă. Un scurt rezumat, al sbuciumului de-atunci, l-am fixat în rândurile de mai sus, considerațiunii generale, necesare unei orientări. La aceste desbateri asupra nevoilor bisericii noastre ortodoxe, la cari I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan a luat parte activă, I. P. S. a pus problema credinței și a ortodoxiei în întregul ei, ridicând nivelul acestor desbateri, deși mai mult cu caracter administrativ, la înălțimi neașteptate. Am avut satisfacțiuni de înalt ordin sufletesc și intelectual».

Să mai spună cineva că întâlnirea mirenilor cu a preoștilor în corporațiunile bisericești nu e una din cele mai admirabile ocazii de misionarism!

Strângerea legăturilor de prietenie între România și Bulgaria, inaugurate de curând, au fost continuate prin recenta vizită la Sofia a doamnelor române, în frunte cu dna Alexandrina Cantacuzino, președinta societății ortodoxe a femeilor române. Capitala Bulgariei a făcut o entuziastă manifestație în cinstea vizitatoarelor române, a căror delegație a fost primită în audiență de Suvranii Bulgariei. Primăria din Sofia, în ședință solemnă, a salutat, cu multă îndatorire, doamnele române. A răspuns dna Cantacuzino.

Cu ocazia acestei vizite s'a creat la Sofia societatea ortodoxă a femeilor bulgare. La ședința, ținută în palatul mitropolitan, a asistat întreg clerul capitalei bulgare, în frunte cu mitropolitul Ștefan și un distins public.

Dorim și așteptăm, ca vecinii noștri bulgari, pentru a întări mișcarea de apropiere între cele două popoare ortodoxe, să respecte de aici înainte cu mai multă înțelegere drepturile elementare ale minorităților din țara lor, — unde frații noștri români sânt adeseori jigniți din partea unor organe administrative.

În școlile secundare de fete trebuie neapărat să se dea atențiune deosebită gospodăriei și menajului casnic, pe lângă educația morală și religioasă.

Se spune însă că ministerul, ajutat de unele doamne directoare ale școlilor secundare, ar fi suprimat orele de gospodărie dela aceste școli, înmulțind în schimb orele de sport și de limbi străine.

Părinții, cu fiice în școlile secundare, fiind cu drept cuvânt îngrijorați de viitoarea pregătire dată, în asemenea condiții, fetelor noastre, au toată dreptatea să ceară ca programa analitică a liceelor de fete să corespundă cerințelor vieții practice ca și cerințelor morale religioase.

Orele de gospodărie și cunoștințele despre rolul femeii în familie nu se pot suprima nepăgubitor din programul școlilor.

Un catolic despre biserica ortodoxă română. — Revista benedictinilor din Amay-sur-Meuse (Belgia), *Irénikon*, publică în Nr. din Noemvrie—Decembrie 1933 o «Cronique religieuse roumaine» de pe anul 1933, semnată de Dom M. Schwarz.

Semnalăm ca pe un lucru nou — aproape de necrezut — relativa obiectivitate cu care cronicarul înregistrează fenomenele și mișcările unui an de viață bisericească română. Până acum toate studiile și informațiile catolice despre biserica ortodoxă strâmbau atât de mult faptele, încât și-era lehamite să mai cetești ticlușelile alchimiste și ultramincinoase ale „științificilor” pateri, atât de meșteri în afectarea celei mai cerbicoase bune credințe.

De sigur am fi neînțelegători dacă am pretinde să dispară dintr'odată total un spirit devenit o a doua natură la meșterii reticențelor și ai subtililor in-

terpretări ai faptului net, spiritul avocătesc pentru care cauza noastră reprezenta totdeauna, aprioric, o cauză adversă. Deși, adecă, referatul reverendului Dom Schwartz nu se coboară aproape niciodată la treapta relativă și eventual noroioasă a aprecierilor subiective ale autorului rămânând permanent la înălțimea unei înșirări a ceea ce spun ziarurile bisericești, totuși el nu se prezintă emancipat cu totul de meștehna altei metode catolice. Anume de aceea a retăcerii. De ex.: Presa bisericească din Ardeal nu vine niciodată la cuvânt. Și, slavă Domnului, în această presă se exprimă idei și tendințe cari nu pot fi trecute cu vederea de un cronicar conștincios. „Unirea” în schimb este citată pe fiecare pagină, chiar în plin miez al problemelor ortodoxe. Exprimă „Unirea” mai bine viața din biserica ortodoxă?

În capitolul despre studențime, ca să dăm alt caz, toată atitudinea religioasă a acestei elite românești este rezumată în două întâmplări: protestul contra acordului încheiat la Roma de dl Valer Pop prin care se cedează ungurilor statusul catolic și incidentul cu crucea dela mormântul Eroului necunoscut. Ceeace e foarte pușin și superficial.

Și apoi ni se pare că e o obiectivitate falsă, cu intenții de umbrire a adevărului, aceea de a nu epuiza în adâncime un aspect al vieții bisericești folosind toate mijloacele de investigație pentru a scoate concluzia adevărată. Dom Schwartz în chestiunea statusului catolic b. o. arată ce afirmă [nu cum dovedește] dl Onisifor Ghibu și ce afirmă ungurii.

O cronică ce se limitează la atâtea e, desigur, preferabilă uneia care, nesocotind o parte principală din isvoare, se grăbește să rostească osânde sau absolviri preconcepte, dar în privința adevărului te lasă în nedumerire. E o cronică superficială, neanalitică, nepătrunzătoare. Ideea ce și-o dă despre lucruri e foarte vagă. Iar gând adevărul e evident, o astfel de cronică pare că e mai mult o manevră abilită de a-l învălui, de a-l relativiza.

Așteptăm dela revista *Irénikon*, care și-a propus frățească sinceritate în prezentarea lucrurilor ortodoxe, să ne dea cronici și mai curagioase și mai largi în îmbrățișarea sinceră a adevărului. Căci numai dragostea de adevăr poate să ateneze încordarea și înstrăinarea ce se adâncește între catolici și noi. Numai ea poate să ducă, dacă nu la refacerea unității, macar la o colaborare frățească. Ceeace ar fi destul la urma urmelor.

Sprijin și încurajare pentru munca națională! — În sesiunea actuală a parlamentului român s'au rostuit elocvente cuvântări despre inferioritatea, ca număr, a elementului dominant al țării față de cel minoritar în munca diferitelor instituții și întreprinderi. S'a arătat, cu date și cifre, majoritatea covârșitoare, în toate funcțiile de direcție ale multor întreprinderi, a elementului străin atât ca origine, cât și ca cetățenie. S'a arătat, tot cu date și cifre, că și în funcții însemnate ale administrației de stat au reușit să se strecoare străinii în număr cu totul neproporțional față de români.

Stând astfel lucrurile, este firesc să se caute soluțiuni cât mai potrivite în scop ca situația aceasta imposibilă să nu mai dănuiească, ear elementul românesc să fie sprijinit și încurajat tocmai în interesul siguranței naționale a statului.

În aceste clipe, de restaurare a muncii românești, ne punem întrebarea: Ce se petrece la primăria unor municipii din binecuvântata noastră țară?

La Sibiu, în orașul unei mitropolii române, se dă luptă când mai aprigă, când mai domoală, pentru înscăunarea în fruntea municipiului a unui primar român. — Pe când definitivul succes?

In capitală, pilduitoare pentru centrele din provincie, era să se facă experimente spre a instala un medic străin — în demnitatea de primar general al municipiului București, — în ultimul moment s'a revenit, și candidatura străină de astă dată n'a izbutit.

Prin șovăeli de acest fel, e delăsine înțeles că problema muncii naționale își păstrează și pe mai departe dificultatea deslegării, — din slăbiciunea noastră.

Protestantismul german e zguduit de mari frământări. Vre-o 12.000 pastori, aprobă legile date (ultima în 2 Martie c.) de episcopatul Reichului în sensul unei organizări cât mai autoritare a vieții bisericești, cu reducerea corporațiilor reprezentative la rolul simplu de sfătuitoare și cu concentrarea întregii puteri în mâna episcopului, iar vre-o 8000 de pastori constituți în „Pfarrernotbund“ în frunte cu pastorul berlinez Niemöller luptă pentru libertatea individuală în materie religioasă, respingând legile de unificare ale bisericilor protestante și de accentuare a autorității episcopale. Părțile cele două sunt la fel de fanatice, grădindu-se în privința concepției dela nuanțele cele mai moderate până la cele mai extreme.

Din aderenții sistemului episcopal sunt unii, așa ziși «Deutsche Christen» (creștini germani) cari ar vrea să aibă un creștinism cât mai acomodată cu ființa etnică a neamului, cu tradițiile lui seculare, cu concepția rasistă dominantă azi în Germania și cu principiul de conducere autoritară.

Noi nu putem aproba nici extrema aceasta care duce până dincolo de marginele creștinismului, dar nici pe cealaltă care declară statul de creația satană și preconizează un individualism ce duce până la anarhie.

Problema ce se pune azi atât de acut conștiinței germane, nu-și poate găsi soluția decât în acceptarea autorității episcopale îndulcită și făcută suportabilă pentru conștiința individuală de un nimb sacramental și de ideea că e doar un exponent al soborniceștii frații a celor ce sunt una în Dumnezeu.

S'a descoperit orașul Saba? — Scriitorul André Malraux și aviatorul Corniglion-Molini, cari au făcut un raid deasupra teritoriului Arabiei, au trimis o cablogramă unui ziar din Paris comunicând următoarele: „Am descoperit orașul legendar Saba. Douăzeci de turnuri sau temple sunt încă în picioare. Orașul se află la limita dinspre nord a regiunii Rubat și Kahlî“.

Sfânta Scriptură ne povestește de împărăteasa Saba (II Cronici 9, 1—12) că a venit cu mare strălucire să admire înțelepciunea și fastul dela curtea regelui Solomon. Mântuitorul spune de ea (Mt. 12, 42) că se va scula la judecata din urmă să osândească pe iudeii cari L-au văzut pe El și nu L-au crezut.

„F. O. R.“

Activitatea FOR-ului în protopopiatul Hunedoara

Constituit FOR-ul și în protopopiatul Hunedoara, membrii intelectuali, meseriași etc., au înțeles frumoasa misiune la care sânt chemați ca, alături de slujitorii altarului, să lucreze pentru regenerarea morală a vieții sociale, și întoarcerea din nou a vieții în Hristos și prin Hristos.

Comitetul FOR-ului, sub președinția dlui Dr. Gheorghe Dubleș, s'a întrunit în ședință la 23 Februarie c. După ce comitetul a hotărât să serbeze Dumineca ortodoxiei, în cadrele unui program demn de însemnătatea zilei, s'a discutat modul de activitate a FOR-ului în orașul Hunedoara și comunele din protopopiat, și s'a decis, ca din partea membrilor din comitet să se țină conferințe cu subiecte religioase la „Deniile“ din fiecare Miercuri și Vineri seara din postul mare.

În Dumineca ortodoxiei, după terminarea slujbei liturgice, dl președinte al FOR-ului, Dr. Gheorghe Dubleș, a dezvoltat subiectul conferinței, explicând rostul și însemnătatea societății Forului.

Vorbește apoi dl profesor Nerva Florea, despre Ortodoxia la români, — conferința e urmată cu mare atențiune. Păr. Nicolae Suciuc mulțumește conferențiarilor pentru expunerile luminoase făcute la această ocazie. Cor.

Suferința unui scriitor. Dl Nichifor Crainic, poetul de autentice și nobile resurse, scriitorul dotat cu atâtă putere de sesizare a valorilor autohtone, zace de 3 luni în temnița Jilavei. La început a fost acuzat de participare la complotul pentru asasinarea lui I. G. Duca. În urmă s'a dovedit că această acuză n'are temelie, rămânând acuzat doar pentru turburarea liniștii publice prin scris. Am fi fericiți să aflăm cât mai curând că organele judiciare și-au câștigat convingerea că dl Nichifor Crainic n'are nici o vină. Până atunci ne doare și pe noi suferința pe care trebuie s'o supoarte și rugăm pe bunul Dumnezeu ca ea să nu lase urmări prea triste nici asupra sănătății, nici asupra rezorturilor morale ale Domniei Sale.

Dl Iorga a avut în discursul la Mesagiul nefericita profund condamnabilă inspirație să-l numească pe talentatul scriitor om „aproape iresponsabil“.

Aceasta e pentru senzibilitatea nobilului suflet al poetului o jignire mai gravă decât chiar acuza pentru care suferă.

Dl N. Iorga ar fi bine să cugete mai atent la ce spune.

In apărarea ideii și muncii naționale

Despre situația la diferite industrii și despre felul cum este luată în seamă întâietatea elementului românesc în țara noastră, mai reținem din memorabilul discurs al dlui O. Goga la cameră, — amintit într'un număr precedent, — următoarele date:

Băncile în Ardeal și industriile: Minoritarii dispun în Ardeal de 290 bănci cu un capital social de trei miliarde 395 milioane lei față de 156 bănci românești cu un capital de un miliard 153 milioane lei. Prin urmare, băncile românești, la o populație de trei ori mai mare față de cea minoritară, au un capital cu două miliarde în minus față de băncile minoritare; — ear industriile sânt, în cea mai mare parte, în mâinile străinilor.

Presă: În teritoriul ardelean și bănățean există astăzi 321 publicații periodice ungurești. În Timișoara apar 49, dintre care numai una exista înainte de război. Cotidiane ungurești apar 54, dintre care numai 15 apăreau înainte. Ziare românești cotidiane apar abea patru.

Un autor ungar, spune oratorul, afirmă că în 15 ani de dominație românească s'au tipărit în Ardeal mai multe cărți ungurești, ca în epoca dela 1867—1918. Din 361 librării, sânt românești 80, 58 germane, 225 ungurești. Tipografiile sânt: 66 românești, 147 ungurești.

În învățământul superior din Iași, în ultimii zece ani, au fost 1306 români față de 1794 evrei.

În profesiunile libere: Profesiunea farmacistilor este, așa zicând, complet acaparată de străini. [Un deputat adaogă la aceasta și circulația prin care se atrăgea atenția proprietarilor de farmacii să nu primească pentru practică studenții români].

Personalul societăților — ca Româno-Americana, Astra Română, Standard-Oil — prezintă un ridicat procent de străini.

La poșta și telefoane aceeaș gravă situație: în Gherla sânt 60 la sută străini; în Cluj 66 la sută; în Șimleu 72%; în Gheorgheni 75%; în Reghin 75%; în Orșova 77%; în Cernăuți 76%; în Rădăuți 70%; în Tatar Bunar nici un român.

La Căile ferate române personalul de conducere este în majoritate străini.

Orașul cere în sfârșit să se introducă principiul proporționalității, atât la baza învățământului în această țară, cât și la baza profesiunilor libere și a funcționarilor, — principiu care să se aplice la toate așezămintele și întreprinderile particulare.

Interesele superioare ale neamului românesc ne impun să nu se mai comită de aici înainte greșeli deplorabile ca cele constatate până acum; ear cele comise să se îndrepte după lege și echitate.

Transilvania, revista Asociațiunii culturale „Astra“, se transformă, începând cu numărul acum apărut, (Nr. 1 pentru Ianuar-Februar 1934) în „Buletin de tehnică culturală“, cu îndrumări atât pentru organizațiile Asociațiunii, cât și pentru alte instituții culturale. Apare bilunar sub conducerea unui comitet de redacție, compus din: prof. Dr. I. Moldovan, Dr. Gh. Preda, Dr. H. Petra-Petrescu și prof. Al. Dima. Red. și Administrația: Sibiu, str. Șaguna 6. Abonamentul: 100 Lei pe an.

Cronici și istorici români din Transilvania

— **Lucrarea dlui profesor Ion Lupaș, membru al Academiei Române** —

În editura Scrisul Românesc din Craiova, colecția Clasicii români comentate, care se publică sub îngrijirea dlui profesor universitar N. Cartoian, au apărut două volume intitulate Cronici și istorici români din Transilvania, cu un studiu introductiv, în care dl profesor Lupaș, dela universitatea din Cluj, a reușit să aducă o serie întreagă de dovezi despre vechimea istoriografiei române ardelene, care nu începe numai la sfârșitul secolului XVIII, cum s'a afirmat până acum în mod tendențios, ci chiar din jumătatea a doua a secolului al XV-lea.

Adevărat, că operele cronicarilor români, din acest secol, au fost scrise în limba latină. Dar împrejurarea aceasta nu poate fi un motiv pentru a le ignora. Dimpotrivă, trebuie să se țină seamă de ele, precum se dă d. e. atențiune și letopisețelor scrise de cronicarii moldoveni ai secolelor XV și XVI în limba slavonă. Mai ales că sub învelișul graiului latin iasă la iveală cugetarea și simțirea românească, după cum a reușit dl profesor Lupaș să demonstreze în mod convingător chiar cu scrisul cronicarului anonim dela 1473—1479, care laudă cu însuflețire pe Ștefan cel Mare, domnul Moldovei și critică fără cruțare pe Matia Corvinul, regele Ungariei.

După studiul introductiv, însoțit și de o bibliografie considerabilă, urmează spicuri din 58 de cronici și istorici români transilvăneni și bănățeni până în pragul zilelor noastre. Este o lectură din cele mai folositoare, căci textele apar selecționate cu îngrijire, cuprinzând momente de netăgăduită valoare educativă. Astfel, volumele recente ale profesorului dela universitatea din Cluj vor aduce neprețuite servicii nu numai pentru promovarea învățământului literar și istoric din toate categoriile de școli, ci și pentru lărgirea sferei de cunoștințe pe seama tuturor celor doritori să fie informați mai temeinic și mai amănunțit cu privire la manifestările de viață și cugetare românească în trecutul depărtat al Transilvaniei.

INFORMAȚIUNI

Joi, în 15 Martie, dl Corneliu Zelea Codreanu s'a predat Consiliului corpului II de armată pentru a fi judecat împreună cu ceilalți membri ai „Gărzii de fier“. Dsa a apărut însoțit de colonelul în rezervă Zăvoianu la care a și petrecut tot timpul, și de preotul I. Dumitrescu. Prin aceasta a făcut un gest bărbătesc arătând că primește răspunderea în fața forului judecătoresc.

Tot aci amintim că **Luni, în 19 Martie** c. a început la Consiliul corpului II de armată procesul asasinării lui I. G. Duca. Până acum au fost interogați cei trei atentatori, după ei Corneliu Codreanu și general G. Cantacuzino-Grănicerul. Cei trei atentatori au declarat că asasinatul a fost pus la cale numai de ei personal fără să știe nimeni altul dintre membrii Gărzii de Fier. Corneliu Codreanu a declarat că n'a știut nimic de hotărârea celor trei. Întrebat dacă s'ar fi însoțit cu cei trei atentatori în caz când l-ar fi rugat, a răspuns că n'ar fi putut face așa ceva.

Generalul G. Cantacuzino a declarat la fel că n'a știut nimic de pregătirea celor trei și dacă ar fi știut ceva l-ar fi oprit chiar cu arma în mână. Regretă moartea lui I. G. Duca de care îl lega o caldă preținie.

† **Emilian Șinca,** preot ortodox român, paroh în Aninoasa, distins cu brâu roșu, unul dintre cei mai vrednici slujitori ai altarului din Arhiepiscopia noastră, s'a stâns din viață în 14 Martie, în al 45-lea an al vieții, și 23-lea al căsătoriei și profeției, deplâns de o nemângăiată soție, trei copii, și numeroase rudeni. În mormântarea i s'a făcut Vineri, 16 Martie 1934 la biserică din Aninoasa, protopopiatul Jiului. Odihnească în pace!

Școalele primare și secundare din toată țara vor lua vacanță, de Sf. Paști, Sâmbătă în 31 Martie. Vacanța durează până Luni în 16 April.

Mustrare de conștiință. La judecătorul de instrucție din Pilsen, în Cehoslovacia, a venit zilele trecute un preot, care a depus suma de 33 mii coroane din partea unei persoane, pe care n'o poate numi, legat fiind prin taina mărturisirii. Suma provine dintr'un furt săvârșit la o casierie din Pilsen. Persoana care a furat banii, îi restitue sub povara muștrării de conștiință de a vedea cum este bănuț și arestat un om nevinovat.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 25 Martie 1934, va predica părintele Gh. Secaș.

Convocare. Membrii societății române de înmormântare din Sibiu sânt rugați a se întruni în adunarea generală ordinară Sâmbătă 31 Martie 1934 ora 7 seara în sala festivă a Reuniunii meseriașilor români str. Brukenthal 17. Ordinea de zi este: Raportul general, aprobarea bilanțului și a inventarului pe anul 1933, stabilirea bugetului pentru anul 1934, alegerea comisiei cenzorilor. Sibiu, la 22 Martie 1934. Tim. Popovici, președinte.

Poșta redacțiunii

Pr. A. A. B. în B. A sosit. Indată ce-i va veni rândul.

Hotelul Bulevard din Sibiu

cu 58 camere pentru pasageri, renovat, mobilat și înzestrat cu inventarul complet — împreună cu restaurant și cafenea, — întreprindere de primul rang, băi, calorifer, apă caldă, ascensor — se închiriază pe termen de patru ani începând din 1 Iulie 1934, eventual și pe termen mai scurt.

Reflecții vor înainta oferta până la 25 April 1934 la **Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu**, unde se pot vedea zilnic condițiunile de închiriere și se dau informațiuni.

Ofertele se pot face pentru întreprinderea întreagă, sau separat numai pentru hotel, și separat numai pentru restaurant împreună cu cafenea.

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român Sibiu.

Nr. 81—934.

(13) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Ațel**, protopopiatul Mediașului, prin aceasta se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială 14 jugăre arator și fanaș.
3. $\frac{1}{4}$ jugăr grădină.
4. Două sorți lemne de foc (circa 6 stânjini) din pădurea comună. Taiatul și adusul lemnului îl privește pe preot.
5. De locuință se va îngriji parohia.
6. O zi de clacă dela fiecare familie.
7. Venitele stolare, stabilite pentru întreg tractul.

Candidații îndreptățiți își vor trimite subsemnatului cererea de concurs provăzută cu toate documentele necesare, anexând și autorizația de candidare dela Prea Ven. Consiliul Arhiepiscopesc, și cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta în parohie și în biserică la serviciul liturgic.

Mediaș, 27 Februarie 1934.

Ioan Crăciun
protopop.

Nr. 109—1934.

(14) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Mada**, protopopiatul Geoagiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român, cu următoarele venituri:

1. Întregirea salariului dela stat conform coalei B.
2. Sesiune parohială 10 jugăre.
3. Doi dubli decaltru cucuruz cu tulei dela circa 120 familii.
4. Folosirea cimitirului.
5. Locuință în natură.
6. Lemne pentru foc.
7. Drept de pășunat.
8. Stola obișnuită.

Reflecții la acest post își vor înainta cererea de concurs conform regulamentului, în termenul de 30 zile, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sâmbătă la biserică, spre a face cunoștință cu poporul. Candidații vor prezenta autorizația de concurs dela I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Nicolae, și după prealabila încuviințare din partea subsemnatului oficiu protopopesc se vor prezenta și în parohie.

Geoagiu, la 15 Februarie 1934.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

V. Goron
protopop.